

Etický kódex Asociácie spisovateľov Slovenska

Preambula

Poslaním spisovateľov je umelecké stváranie života a sveta okolo nás na princípoch osobnej a tvorivej slobody. Neodnímateľným právom je právo na vlastné vnímanie a interpretáciu javov z dávnej minulosti až po súčasnosť. Sloboda tvorby je priamo úmerná vedomiu zodpovednosti autora za umelecké dielo.

Poslaním spisovateľov je prostredníctvom umeleckého stvárania skutočnosti v rôznej podobe prispievať k rozvoju a humanizácii spoločnosti. Umelecká tvorba sa stáva svedectvom doby a národným kultúrnym bohatstvom. Účelom etického kódexu je podpora umeleckej tvorby rozvíjajúcej spoločnosť na báze všeobecne akceptovaných a prijímaných etických hodnôt, princípov a noriem platných v danej spoločnosti.

Etický kódex ASOS sa vzťahuje na aktuálnych členov ASOS a záujemcov o členstvo.

Etický kódex upozorňuje na rešpektovanie etických hodnôt, princípov a noriem členov ASOS v umeleckej tvorbe, na rôznych verejných vystúpeniach, ako aj pri spolupráci s inými organizáciami a združeniami.

Cieľom etického kódexu je jasne vymedziť etické hodnoty, princípy a normy členov ASOS. Členovia ASOS by mali regulovať svoje správanie a konanie – vrátane umeleckých prejavov – v súlade s normami uvedenými v tomto etickom kódexe.

Čl.1

Všeobecné etické princípy

ASOS vyznáva demokratické hodnoty a princípy platné v danej spoločnosti.

ASOS podporuje slobodu slova a slobodu tvorby každého autora bez rozdielu národnosti, vierovyznania, sociálneho postavenia či druhu jeho umeleckej činnosti. Odporúča členom ASOS tiež prejavovať rešpekt a toleranciu k iným - demokratickým - názorom, postojom, umeleckým či publicistickým prejavom.

ASOS odmieta akékoľvek prejavy diskriminácie.

Čl. 2

Spolupráca s inými združeniami

Členstvo v ASOS nevylučuje spoluprácu s inými národnými či medzinárodnými združeniami, inštitúciami, organizáciami, politickými či občianskymi združeniami. ASOS podporuje svojich členov v spolupráci s inými. Vylučuje však sympatie k inštitúciám, organizáciám, združeniam, hnutiam či stranám, ktoré potláčajú ľudské práva, demokratické princípy, osobnú slobodu, slobodu slova, slobodu tvorby.

ASOS odmieta aktivity členov ASOS v prospech ideológií, strán a hnutí šíriacich a podporujúcich rôzne formy a prejavy neznášanlivosti a nenávisti, obmedzujúce ľudské práva a slobody.

ASOS odporúča spoluprácu aj s tými autormi, ktorí v minulosti nekonali podľa noriem tohto etického kódexu. Potenciálna spolupráca je výsledkom posúdenia konania a správania konkrétnych žiadateľov o členstvo v ASOS. Rozhodnutie uskutočňujú členovia Rady ASOS na návrh niektorého člena ASOS alebo záujemcu o členstvo v ASOS.

Čl. 3 **Sloboda tvorby**

ASOS zdôrazňuje slobodu tvorby a neoddeliteľnú osobnú autorskú zodpovednosť. Umelecká tvorba môže ovplyvňovať jednotlivcov v spoločnosti.

Sloboda myslenia, vyjadrovania a umeleckej tvorby patria k základným právam a prejavom občana v demokratickej spoločnosti. S právom na osobnú slobodu v umeleckom či občianskom vyjadrovaní je neoddeliteľne spojená zodpovednosť za svoje prejavy.

Sloboda tvorby má hranice, nie je neobmedzená.

Autorská kritika spoločnosti má svoje hranice. Nemala by ohroziť bezpečnosť a obmedziť kvalitu života a dôstojnosť tých, ktorých sa môže potenciálne dotýkať.

Člen ASOS koná čestne v umeleckom stvárňovaní spoločnosti. Prezentácia je založená na pravde, nie šírení dezinformácií.

Člen ASOS tvorí slobodne - ale mimoriadne citlivo, s rešpektom a vedomím zodpovednosti - pri zobrazovaní a popisovaní prejavov inakosti v individuálnom či spoločenskom živote.

ASOS nesúhlasí s tým, aby členovia publikovali v printových a elektronických periodikách a na sociálnych sieťach, ktoré šíria myšlienky a ideológiu totalitných systémov (fašizmus a komunizmus).

Čl. 4 **Etika tvorby**

Plagiátorstvo a privlastňovanie cudzej tvorivej práce je neakceptovateľné. Znižuje morálny kredit člena ASOS a poškodzuje dobré meno ASOS.

Plagiátorstvo je prejavom neúcty k tvorivej činnosti iného autora.

Nevyhnutnou podmienkou kvalitnej umeleckej tvorby je potreba uvádzať pôvodný zdroj, ktorým sa autor inšpiroval.

Umelecká tvorba pod pseudonymom je možná. Zvolený pseudonym je nevyhnutné jednoznačne identifikovať s konkrétnym autorom. Pseudonym neslúži na prisvojenie identity druhého.

Čl. 5 **Korupcia**

Korupcia ohrozuje kvalitu umeleckého prejavu, ktorý má byť nielen autorským umeleckým stvárnením skutočnosti, ale i nezávislým od akýchkoľvek možných vonkajších zásahov.

Členovia ASOS nepodporujú korupčné správanie, vyhýbajú sa konfliktu záujmov. Podporujú princíp spravodlivosti a nezaujatosti.

Člen ASOS koná čestne a zodpovedne pri nadväzovaní spolupráce, hľadaní sponzora, posudzovaní umeleckej tvorby iných autorov, pri žiadostiach o grant a pod.

Stanovenie výšky akceptovaných darov, formy finančnej podpory, formy sponzorstva a získavania grantov upravuje vnútorný predpis ASOS.

Ak má člen ASOS pochybnosti alebo podozrenia týkajúce sa korupcie a konfliktu záujmov, osloví Etickú komisiu, aby posúdila možné vplyvy.

ASOS prostredníctvom svojich informačných výstupov poskytuje možnosť oboznámiť sa so stanovami organizácie, činnosťou, výsledkami práce, hospodárením. Verejné je zloženie Rady ASOS a ďalších komisií pôsobiach v ASOS. Transparentnosť a čestnosť sú dôležitými princípmi ASOS.

Čl. 6 **Všeobecné ustanovenia**

ASOS odporúča svojim členom, aby podporovali etické normy, hodnoty a princípy v tomto etickom kódexe. Ich rešpektovaním podporujú dôstojnosť – seba ako spisovateľa a rovnako ako člena ASOS. Správanie a konanie člena ASOS ovplyvňuje meno ASOS.

Etické normy, hodnoty a princípy predstavujú východiskový rámec regulácie konania člena ASOS. Ich uplatňovania v špecifických situáciách je výsledkom subjektívneho rozumného uváženia a konania člena ASOS. Môže byť predmetom posúdenia v Etickej komisii, ak bude podaný návrh.

Etický kódex sa mení a dopĺňa rozhodnutím Rady ASOS. Podnet na jeho úpravu môže dať každý člen ASOS alebo člen Etickej komisie. Rada ASOS na svojom zasadnutí vyhodnotí podnet a rozhodne o jeho aplikovaní v kódexe.

Členovia ASOS aj kolektívne orgány ASOS sa pri svojich rozhodovaniach a konaniach riadia ustanoveniami tohto Etického kódexu.

Etický kódex je verejne dostupný aj verejnosti s možnosťou poznať hodnotový svet člena ASOS a organizácie ako celku.

V Bratislave 15. 2. 2023

Rada ASOS

Ján Gavura
Jana Juhášová
Toňa Revajová
Peter Juščák
Judita Kaššovicová
Peter Milčák
Anna Drevická